

Onderzoek Passend onderwijs- Lerarenopleidingen

Karen Slot en Anton Okkels
Velon 2020

20
20

Onderzoeksvraag: "Hoe kunnen de specialistische kennis en successen van leraren uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs, Praktijkonderwijs en Tussenvoorzieningen vertaald worden naar een handelingsrepertoire voor studenten van de tweedegraads lerarenopleidingen?"

Studie 1: Vragenlijst met 40 gesloten vragen gebaseerd op de functieprofielen voor het vernieuwde VSO (LECSO, 2013), 2 open vragen over lerarenopleiding en het onderzoek (uitgevoerd in 2019)

Studie 2: Interviews met 6 open vragen over Passend onderwijs en het curriculum van de lerarenopleidingen (uitgevoerd in 2019)

Studie 1: Interviews met 85 leraren VSO, Praktijkonderwijs, Tussenvoorzieningen

Resultaten studie 1

De belangrijkste vaardigheden voor docenten volgens de respondenten:

Persoonlijke aandacht geven (72)

Leerlingen respectvol tegemoet treden en laten merken dat dit ook van leerlingen wordt verwacht (54)

Het bevorderen van geloof in eigen kunnen bij de leerlingen (55)

Oog hebben voor kleine stappen die leerlingen maken (44)

Leerlingen aanspreken op eigen verantwoordelijkheden, afspraken (49)

Stimuleren dat leerlingen zelf tot een oplossing komen, fouten maken mag (41)

Leerlingen ondersteunen bij het ontwikkelen van een positief zelfbeeld, leren omgaan met beperkingen (50) *

De lerarenopleidingen zouden meer aandacht kunnen besteden aan:

Pedagogiek en pedagogisch handelen

Speciaal onderwijs, kennis over de leerling met een specifieke onderwijsvraag

Persoonlijke professionele ontwikkeling

Meer aandacht voor gedragsproblemen bij leerlingen

Klassenmanagement, onderwijs op maat

Differentiatie en lesvoorbereiding

Communicatie

Stage in VSO, Praktijkonderwijs en bij Tussenvoorzieningen

Samenwerking docententeam

Deelnemers:

HvA FOO Pedagogiek - HvA FOO tweedegraads lerarenopleidingen - Samenwerkingsverband vo Amsterdam Diemen - Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam - Stichting Eduvier Onderwijsgroep - Stichting ZAAM

Citaat van docent VSO: '... Mijn leerlingen bewegen altijd tussen grenzen...'

Studie 2: Interviews met 14 opleidingscoördinatoren tweedegraads lerarenopleidingen

Resultaten studie 2

Om studenten goed voor te bereiden op het uitvoeren van Passend onderwijs aandacht besteden aan:

Pedagogiek en didactiek; Speciaal onderwijs, kennis over leerlingen met een specifieke onderwijsvraag; Differentiatie en lesvoorbereiding; Samenwerking docententeam; samenwerking met peergroep van de leerlingen; vaardigheden en houding.

Gewenste vaardigheden voor studenten:

Samenwerken met collega's en collega's om hulp durven vragen;

Rekening houden met verschillen in de klas, inspelen op leerbehoeftes;

Observeren, verschillen tussen leerlingen zien, erkennen en herkennen;

Handelingsgericht werken door het in kaart brengen van de onderwijsbehoeften van leerlingen;

Leerlingen leren reflecteren op hun gedrag

Gewenste houding:

Mogelijkheden van leerlingen signaleren; nieuwsgierig zijn

Gewenste kennis (voorbeelden)

Actuele theoretische kennis hebben van de ontwikkeling van de adolescenten en de grote hoeveelheid leer- en gedragsproblemen, kennis over de praktijk van VSO, PrO en Tussenvoorzieningen

Resultaat:

Ontwikkeltraject nieuwe HvA-minor 'Passend onderwijs en jeugdhulp'

In 2020 start het ontwikkeltraject van een nieuwe HvA- minor van opleiding pedagogiek en tweedegraads: 'Passend onderwijs en jeugdhulp in de grote stad'

Vervolg in 2020

1. De ontwikkeling van de minor pedagogiek en lerarenopleidingen: 'Passend onderwijs en jeugdhulp'
2. Conferentie
3. Studie 3 met Samenwerkingsverband vo Amsterdam Diemen: Passend onderwijs en regulier voortgezet onderwijs

Citaat van een opleidingscoördinator: '... het aanbieden van Passend onderwijs is een basisvaardigheid voor studenten en een lastige vaardigheid...'

* <https://www.lecso.nl/file/52357/Brochure-Functieprofielen-voor-het-vernieuwde-vso.pdf>